IX. évfolyam Cluj-(Kolozsvár), 1928 december 1. 12. szám

VAS- ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára: Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei, negyedévre 15 L, egyes szám 5 L.

A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye Megjelenik minden hó 1-én

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59. (volt Magyar-utca) — Telefon 484.

A munkásosztály gazdasági harcának tényezője: a politikai demokrácia

A liberális kormány megbukott, a nemzeti-parasztpártból alakult uj kormány feloszlatta a parlamentet, *december hó 12 én lesznek az uj választások.* Ezek, a munkásosztály jövőjére kiható események történtek legutóbbi szaklapunk megjelenése óta. A liberális kormány és parlamentje a reakció és a kapitalistaosztály érdekeinek kegyetlen képviselője volt. Az államélet fenntartásával kapcsolatos terhekkel csupán a munkásságot terhelte meg.

Gazdasági és szociálpolitikai törvényhozása képmutató volt és a haladás leplébe burkolt legsötétebb visszamaradást jelentette.

A liberális kormány megbuktatása nem volt könnyü és egyszerü feladat. Birtokában nem csupán a politikai hatalom volt, hanem a gazdasági hatalom is volt és van ma is. Kemény és szivós harcot igényelt e győzelem elérése. A tépett, a reakció szuronyaitól sokszor porbasujtott munkásosztály ezt a harcot egymagába megvivni nem tudta, viszont látnia s éreznie kellett, hogy amig ez a kormány uralja a helyzetet, hiábavaló és eredménytelen minden küzdelme. A Bratianu-kormány volt Európa leginkább munkásellenes, legzsarnokibb és legbrutálisabb kormánya. Gunyt üzött a munkásosztály minden fájdalmából, a sztrájkoló munkásokat hadbiróság elé hurcoltatta, szóval minden cselekedetében a kapitalistaosztály hű és kegyetlen hajcsárjának mutatkozott. A munkásság erejét meghaladó küzdelmeket harcolt meg a kapitalizmussal a Bratianu kormányzása alatt, anélkül, hogy az eredmények megközelitő arányát jelentették volna a hozott áldozatoknak. S ez azért, mert a kapitalizmussal mégcsak megbirkózott volna a munkásság szervezett ereje és szolidaritása, de az azok rendelkezésére bocsátott államhatalom terrorszerveit: a rendtörvényt, a szuronyokat, a börtönöket legyürni nem tudta. S mivel ennek a kormánynak eltávolitása mind nagyobb életszükséglete lett a munkásságnak, kellett, hogy olyan fegyverbarátságra tegyen szert, amelynek segitségével ezt a nehéz feladatot sikeresen megoldja s ezáltal felszabadithassa magát a világ legzsarnokibb uralma alól.

*

Romániában az ezidőszerint számottevő politikai pártok közül a nemzeti-parasztpárt az egyedüli, mely a demokráciát nem csupán hirdeti, de amelynek létét s fejlődését a demokrácia köldökzsinórja táplálja. Tehát nem szentimentális elgondolások, hanem rideg *osztályérdeke* az, mely a polgári demokrácia megalapozására kényszeriti. A munkásosztály kormánybuktató akciójának harcostársául nem vehetett más pártot, mint ezt. A többi pártok *reakciós* mivolta annyira ismeretes mindenki előtt, hogy nem is kell különösebb igazolása annak, miért a nemzeti-parasztpártra esett a választás s miért nem Averescu, Cuza, Jorga pártjára. A kormánybuktató akcióra vonatkozó fegyverbarátságot ez év elején kötötte meg pártunk, a szociáldemokrata párt a nemzeti-parasztpárttal. S azóta ezt a nehéz, küzdelemteljes akciót együtt vivtuk meg. A szervezett munkásság e küzdelem minden jelentős fordulójánál ott volt s pártunk nemzetközi összeköttetései is támogatták e közös akciót. S amit önerőnkből elérni nem sikerült volna, ezt elértük a közösen lefolytatott akcióval. A liberális uralom nem tudott ellentállni a szervezett munkásosztály s a falusi és intellektuális néprétegek együttes ostromának és — lemondani kényszerült. Ami nem történt meg Romániában félévszázad óta sohasem, a Bratianu-dinasztia, amely az utolsó pillanatig is mindent elkövetett, hogy a népakaratot ujból kisemmizze és letiporja, ez a Bratianu-dinasztia megbukott csufosan, szégyenteljesen a nép akaratából.

*

A kormánybukás egymagában még nem jelenti a helyzet megváltozását is. Ezért a kormány után az általa bevezetett rendszert is gyökerestől kell kitépni államéletünkből. Az uj kormány csak ugy jelenti az uj rendszert is, ha az előbbi kormányrendszert megváltoztatni képes. S ebben a munkájában a munkásosztálynak egyrészt támogatni kell, másrészt *ellenőriznie*, hogy valóban-e és milyen mértékben teljesiti az uj kormány a munkásosztállyal szembeni kötelességét. Ezt a föladatot a munkásosztály érdekében hatékonyabban teljesiteni ugy lehet, ha a munkásság képviselői a parlamentben végzik ezt az ellenőrző tevékenységet. Pártunk különböző s jelentékeny szempontok figyelembevételével ugy döntött, hogy a választási küzdelmet is együtt vivja meg a nemzeti-parasztpárttal. Vele választási egyezményt kötött, melynek alapján a munkásság kilenc mandátummal lesz képviselve a parlamentben. A mandátumok száma megfelel a legutóbbi választáson kapott szavazatoknak, tehát nem könyöradomány-mandátumokról, hanem jogszerüen járó mandátumokról van szó. A közös választási lista jele a: ○ kör. Erre kell szavazzon dec. 12-én minden szaktársunk és minden öntudatos munkástársunk, még azokban a megyékben is, ahol nincsen szociáldemokrata jelölt. Minden szavazatra szükség van, mert a szavazatok *a demokráciát erősitik meg.*

*

A parlament nemcsupán az ország politikai ügyeit intézi, hanem annak gazdasági ügyeit is. S e téren kapcsolódik be a gazdasági élet a politikába, a szakszervezeti tevékenység a politikai tevékenységbe. A megbuktatott kormány a munkásosztályra végzetszerüen ható gazdasági politikát folytatott. Az ipar fellendülését nemcsak hogy nem segitette kifejlődni, de minden eszközzel annak természetes kifejlődését is megakasztotta. Ezáltal ipari válságot idézett elő, aminek következménye lett: *a munkabérek állandó csökkenése, a munkaviszonyok rosszabbodása, az óriási arányu munkanélküliség.* Gazdasági politikájának a munkásosztályt megnyomoritó további ténykedése a közvetett adók korlátnélküli bevezetése volt. Ez előidézte a világ legnagyobb drágaságát, — mert a romániai drágasági indexszám a legnagyobb —, olyannyira, hogy ha a romániai munkás életnivóját arányositani akarnók a külföldi munkás életnivójához, a romániai munkásnak havi tizezer lejt kellene megkeresnie, holott ennek harmadrészét, legjobb esetben felét keresi meg. A liberális kormány s parlament müködése alatt a legelemibb életszükségleti cikkek: kenyér, hus, burgonya, tej, cukor ára, a ruházati cikkek ára, a lakbérek, a gyermekek iskoláztatási költségei a munkabérrel utolérhetetlen magassági rekordot értek el, amellett, hogy a különböző adónemek is állandó növekedőben voltak. Amint látni, kormány s parlament tevékenysége abban merült ki, hogy a munkásosztályra s általában a népre háritsanak minden megterhelést, azt is, ami osztályhelyzetük kiváltságát s azt is, a mi az államélet egyensulybatartását biztositja. Csak természetes, hogy ilyen terhek alatt össze kellett roskadnia a munkásságnak.

*

A nyugati államokban már bevezetett s intézményesitett szociálpolitikával a romániai munkásosztályt is mentesiteni lehetett volna az összeroskadás alól. A liberális kormány s parlamentje azonban ettől is ridegen elzárkozott. Hiába követelte a munkásság s szervei, a szövetségek, az országos szaktanács és a párt a *munkanélküli állami segély* bevezetését. Ez a követelés süket fülekre talált. Most lesz egy éve, hogy Bratianu kijelentette: elvi ellensége vagyok a munkanélküli segélynek. Már pedig aminek ez a kényur ellensége volt, azt megvalósitani nem lehetett kormányzóságának ideje alatt. Mutatóba a külföld felé alkottak törvényeket, amibe nincsen köszönet. Ilyen a nyolcórai munkaidőt állitólag biztositó törvény, amely mellett azért tovább virágzik a 10—12 órai munkaidő. Ott van a gyermekek s nők éjjeli munkáját szabályozó törvény, amit a kapitalisták figyelembe sem vesznek, ott van a vasárnapi munkaszünetet állitólag biztositó törvény, melyet véletlenül sem tartanak be a munkáltatók és ott van a többi, mindegyik szimbóluma a reakció egy-egy képmutató hazugságának. És ott van közel egyévtizedes küzdelmünk központjában a betegsegélyző pénztárak *autonomiája*, melyet nem sikerült kiragadni a reakció dédelgetett kedvenceinek, a tolvajok kezéből, akik elherdálják a munkásság által befizetett milliókat, ugyanakkor, amikor a munkásegészségügy a legelhanyagoltabb s amikor ennek következtében a proletárgyermekek elhalálozási száma ijesztően növekszik.

*

A liberális reakció megdöntésével egy olyan helyzet adódott, melyet a munkásosztály érdekében lehet kihasználni. Történelmi igazság, hogy a munkásság a maga osztályérdekeiért csupán a demokrácia alatt képes eredményes harcot vivni. Jegyezzük meg: *eredményes* harcot mondunk. Mert az osztályharcz szüntelen meg van s megvolt a liberálisok alatt is. De eredményre nem vezetett, mert a munkásság erőviszonyai nem álltak arányban a reakció erőviszonyaival. *Ennek az aránytalanságnak kiegyenlitődését jelenti a demokrácia.* Ha van ugyanis szervezkedési és gyülekezési szabadság, ha van *sztrájkszabadság*, ha az állam szervei nem avatkoznak bele a munkásosztály és kapitalizmus küzdelmébe, hanem szabad folyást biztositanak e küzdelemnek, akkor a munkásság szervezett ereje és szolidaritása kiharcolja a munkásság igazát. Eddig ez nem volt meg és most ezt a szabadságot kell biztositanunk a munkásságnak. Ennek alapföltétele, hogy megerősitsük a demokráciát s hogy a parlamentben követeljük mindazoknak a törvényeknek módositását, illetve hatályon kivül helyezését, amelyek eddig meggátolták a munkásság gazdasági harcait. Ezek lebegjenek előttünk, amikor a szavazóurna előtt állunk. A szavazás kimenetele döntő jelentőségü lesz a munkásság jövő életfolyamatára; minden leadott szavazat egy-egy pillére a munkásosztály jövendőjének, erősitsétek meg szaktársak ezt a pillért, szavazzatok a: ○ körrel. Aki erre szavaz, politikai szabadságot, gazdasági jóléte, becsületes szociálpolitikát biztosit magának és a munkásosztály egyetemének.

A zsilvölgyi munkások ítélkeztek a méregkeverő egységesek fölött

A romániai munkásmozgalmat már évek óta sorvasztja a bolsevista elvek szolgálatába szegődött fanatikus, zagyvafejü őrültek és fizetett bérencek hada. Sajnos, különösen az előbbi évek során több helyen sikerült a szakszervezetekbe tömörült munkásságot félrevezetni s a helyes utról eltériteni, az egyenetlenséget, a testvérgyülöletet és fegyelmezetlenséget meghonositani s ennek következtében a szakszervezeti mozgalmat akcióképtelenné tenni.

Megállapithatjuk azt is, hogy ezzel nem szolgálták és nem vitték előbbre a bolseviki elvet. De nagy szolgálatot tettek a romániai kapitalizmusnak, mert az általános szakszervezeti mozgalmat országos viszonylatban meggyengitették, minek következtében a munkaadókkal folytatott küzdelmekben nem tölthetik be hivatásukat oly mértékben, mint ahogy azt a munkásérdekek megkivánják.

1923-ban egy igen jelentékenyszámu, virágzó szakszervezetet szakitottak ki az amszterdami irányzatu szövetségekből, amelyeknek ma csak a roncsai maradtak birtokukban, de egyes helyeken már nyomai sincsenek a kiszakitott szakszervezeteknek. 1923-ban 6000 vas- és vegyipari munkást birtak rá a szövetségünkből való kiszakadásra. Hol vannak ma ezek a tagok? Hol van ma az országban egyetlen életképes *egységes* vasmunkáscsoport? — Sehol. A tőlünk kiszakitott tagok szervezetlenekké váltak s ebben csak a kapitalistáknak van hasznuk. Az egységesnek nevezett bolseviki vezetők minden ténykedése a szociáldemokraták szidalmazásában, rágalmazásában, titkos sejtrendszer megszervezésében, plakátragasztásban és ártatlan, becsületes, jóhiszemü emberek bebörtönöztetésében merül ki. Mig ők: Müller, Rozvány, Sirbu stb. bolseviki pápák szabadon járnak-kelnek.

Most uj merényletet terveztek szervezeteink ellen. És elsősorban az annyi megpróbáltatáson átment szerencsétlen zsilvölgyi tömeget akarták lelkiismeretlen céljukra felhasználni. A nyomort nyomorral akarják orvosolni. Amennyi ismert nevü bolseviki agentprovokatőr van, az mind sáskahad módjára lepte el a Zsilvölgyét. Hiába való volt a komoly munkások intő szava, hogy hagyják őket és ne zavarják az amugy is elkeseredett lelkeket, mert nekik nem bolsevizmus, hanem munka és kenyér kell — rágalmazással és hazugsággal pedig ezt nem lehet megszerezni, hanem csak céltudatos szervezkedéssel. Nekik megvan a saját szervezetük és nincs szükségük sem *egységes*, sem *nemzeti* szervezetekre.

A komoly és okos szó nem használt. Nov. 28-ára Sirbu ismert nevü bolseviki vezetésével egy ujabb expedició utazott le és Vulkánban az éppen ülésező kerületi konferenciát akarták egységbontó szintérré tenni. Ekkor aztán a végső türelemből kifogyott munkásság a vasutállomásig verte Sirbut és társait és csak a segitségkiáltozásukra előkerült csendőrség mentette meg hitvány életüket. Sirbu, Stiber és társai kétségbeesetten könyörögtek és fogadták, hogy többé soha sem teszik be lábukat, csak engedjék őket élve elhagyni a Zsilvölgyét.

Vulkánból Petrozsénybe vitte őket a vonat, ahol már szintén várta a felbőszült tömeg, itt azonban már a csendőrség fogta körül őket és védte meg az ismételt lincseléstől.

Igy védte meg Zsilvölgy munkássága szakszervezeti egységét. Okult már a multak eseményein, tudja azt, hogy egyedüli mentsvára a szakszervezet és nem engedi azt kalandorok kisérleti szinhelyévé tenni. Ha 26 millió szervezett munkás az amszterdami internacionálé alapján áll s ezen az uton halad, akkor Románia szervezett munkástáborának is ezen kell haladni — amely biztos célhoz vezet.

Végül pedig intőpéldául szolgáljon a Sirbu esete a többi egységbontó bolseviki vezéreknek is, mert máshol is elfogyhat a munkásság türelme — és félő, hogy nem lesz mindenütt csendőrség . . .

A propagandahetek mérlege

Propagandaheteket rendeztünk október és november hónapokban. Ehhez az akcióhoz füzött reménységünk, azt mondhatjuk, bevált. A propaganda még a liberális kormány ideje alatt zajlott le s ha ezt mondjuk, akkor mindent megmondottunk, mert mindenki tisztában lehet, milyen szabadság és jogok mellett kezdtük és folytattuk le tagtoborzási akciónkat. A gyülésengedélyek utáni járás sok drága időt foglalt le. A legtöbb helyen csak nagy nehézségek árán sikerült engedélyt szerezni, de volt olyan hely is, ahol egyáltalán nem lehetett szerezni. Ennek dacára mégis 65 gyülést és mühelyértekezletet tartottunk, ez olyan teljesitmény, amit a fennállott rendszer mellett csak a szociálista öntudat és lelkesedéstől áthatott szervezetünk agitátorai tehettek meg.

65 gyülés és közel 1000 uj tag egy zsarnok kormány uralma alatt. Csendőr, rendőr és sziguranca-asszisztálás mellett. Közel 1000 uj harcos az eredménye a hathetes propagandának. Bár ugy tünik fel, mintha a szám nem volna nagy, de erkölcsi és szervezeti szempontból felbecsülhetetlen eredmény.

A gyüléseken az agitátoraink elhangzott beszédei nem maradtak pusztába elhangzott szónak. A gyárak robotos rabszolgái feleszméltek szövetségünk hivó szavára. Az egész vonalon lelkesedés és megértés kisérte a gyüléseket és nincs messze az idő, amikor a romániai vas- és vegyiparimunkásság létérdekeiért nemcsak az eddig 8—10 ezer szervezett vas- és vegyipari munkás fog küzdeni, hanem az egész ország hasonszakmáju összes munkássága fog csatasorba állani, hogy a telhetetlen kapitalizmussal megküzdjön. Nem utolérhetetlen célok elérésével hitegetjük munkástársainkat, hogy ezáltal a szervezeteinkbe csalogassuk, hanem a való életet tártuk fel és megmutattuk az utat és eszközöket, amelyekkel változtatni lehet embertelen sorsukon. Bár vannak még kishitüek, akik a kapitalizmus lelketlen ostorcsapásaitól és a zsarnok kormányzati rendszertől való állandó félelmükben egész szolgalelkűek és gyávák lettek, de ha a szervezett munkások erős hada bátran és öntudatosan, felemelt fővel halad egy jobb jövő felé, akkor azok is bátrak lesznek, gondolkodó emberekké és segitő társakká válnak, csak fel kell világositani őket, rá kell mutatni ama igazságtalanságra, amely ember és ember közt fennáll.

Azok a lelkes munkástársaink, akik ennek a szövetségnek tántorithatatlan katonái, akik vállalták az eddigi nehéz körülmények közt a szervezés nehéz feladatait, megvagyunk győződve, hogy folytatni fogják a jövőben is. *Mert az eredmény még nem elég*, még gyengék vagyunk. Az élet terhei olyan sulyosak, hogy ha nem könnyitünk rajta, összeroskad alatta a dolgozó munkásosztály. A könnyitést pedig csak önönmagunktól várhatjuk. A munkásság vállaira rakott terheken még soha senki sem könnyitett, ha maga nem.

Az ostromállapot megszüntetése most lehetővé teszi a gyülések tartását. Nem szabad pihenni, fel kell készülni, ha azt akarjuk, hogy Románia vas- és vegyipari munkássága nyomorultan el ne pusztuljon. Példát kell vennünk a külföldi munkásság hatalmas előrehaladásáról, azokról az eredményekről, amelyeket a szervezet erejével értek el s amit mi is elérhetünk, — csak akarnunk kell.

A busteni szakszervezet taggyülése

November hó 6-án a busteni papirgyári munkások rendkivüli taggyülést tartottak a munkásság gazdasági helyzete és uj vezetőség választása napirenddel.

A központ részéről Stroia elvtárs vett részt, aki tartalmas beszéd keretében ismertette a munkásság gazdasági és politikai helyzetét, rámutatva, hogy helyzetükön csak az osztályharcos szervezkedéssel segithetnek. Sztroia elvtárs előadása után az uj vezetőséget választották meg: Chivu György elnök, Alexe Ilie pénztárnok, Sasu György jegyző, Daróczi József és Câstea György ellenőrök, Stan György és Voicu János tagok.

Választások és a szakszervezet

Most vannak a választások az országban kiirva. Ez a választás kétség nélkül nemcsak politikai esemény, hanem gazdasági is és éppen ezért vajjon a választásokkal szemben a szakszervezetek tétlenül álljanak? Semmiesetre sem! A vállalkozók mindenkor megtalálják a számitásukat, mig a munkások alig keresik meg a legszükségesebbet életföntartásukhoz. Természetesen a jólétben elvakultan nem gondolnak a munkásságra, mert ugy gondolják, hogy a munkások beérhetik azzal, hogy szabad dolgozzanak, az alváshoz elég egy ódu és az életföntartáshoz a legszükségesebb morzsa. Persze a kapitalistáknak a mindennapi életfeltételeken kivül van szinházuk és más szórakozásuk, szivesen beszélnek költőkről, müvészetekről, de azt, hogy éppen a legtöbb költő és müvész müveikben a munkásság mellett állanak, arról nem akarnak tudni.

A munkásság gyötrelmes életét azonban nem lehet leirni anélkül, hogy *félelmes lakásnyomorra* ne gondoljunk, hogy annak a sok ezer munkásgyermek korai halálának éppen ez szokott okozója lenni.

A munkások a kritikus életviszonyaik szemlélődésénél megállapithatják, hogy nekik sohse ment nyomoruságosabban, mint éppen most, hogy a fizetésükből még soha ilyen kevés élelmet és ruhát vásárolni nem tudtak, mint éppen most, hogy az ők gyermekeik még soha ennyire nem nyomorogtak, mint most. Ez pedig nem véletlenül történik, hanem a mai igazságtalan társadalmi rendszer tudatos következménye. Az utolsó években a kevés felső tizezrek érdekeinek megfelelő kormány intézte az ország sorsát, akiktől a munkások nem volt mit várjanak és nem is vártak semmit, mert tudták, hogy ezt a kormányt nem a nép igazi akarata választotta.

Az ország népeinek a december 12-én kezdődő választásoknál dönteniök kell, hogy kik legyenek képviselőik, világos, hogy azok, akik tisztán képviselik a munkásérdekeket. Ennél a harcnál minden munkásnak állást kell foglalnia. Egyetlen munkásnak sem szabad az ő szavazatát máshova leadja, mint arra a pártra, amellyel egyezséget kötött, tehát a nemzeti-parasztpárt és szociálista pártra. A bekövetkező választások sokat kivánnak minden egyes munkástól. Ha a munkásságnak nem sikerül egy döntő győzelmet kivivni, akkor az károsan fogja befolyásolni a jövőbeli gazdasági életünk kedvező kialakulását. Ez a választás alkalmat nyujt nekünk, hogy bosszut álljunk mindazért, ami az utolsó időkben a munkásokon végbe ment és ezt az alkalmat nem szabad kihasználatlan hagyni, vagy rosszul kihasználni.

„Egyetértésben van az erő!“ Ez érvényes erre a választásra is. Megint az urnák elé járul a munkásosztály és az ő szavazatainak leadásával tanusitja, hogy tudatában van, miként használhat a munkásügynek. De nem elég, hogy a szavazutakat leadják, hanem minden egyes munkás szavazótoborzója, intője, nevelője kell legyen társainak.

Ha minden harcostársunk a kötelessét igy teljesiti, akkor az összmunkásságnak az érdekeit a leghathatósabban támogatta.

Az árulás áldozata

Bitai elvtársat, a brázai csoportunk elnökét a ploeşti siguranca november hó 6-án felidézte és kijelentette előtte, hogy le van tartóztatva. A letartóztatás oka, hogy a nevére és cimére ment a Vas- és Fémmunkás Szövetség szaklapja, valamint egy német nyelvü körlevél, melyben a csoport vezetősége a propagandagyülések összehivására volt felszólitva és utasitásokkal ellátva. *Ez volt az a rettenetes „bün“*, amiért a siguranca közbe kellett lépjen. Csakhogy a siguranca a gyárost kellett volna letartóztassa és bezárja *levéltitok megsértésért*. A levél Bitai elvtárs cimére a gyárba ment. Tehát ott bontották fel és juttatták a szaklappal együtt el a sigurancára, mint kézenfekvő bünjelt.

Ime, ez is egy szennyes foltja a letünt liberális rezsimrendszernek és hány ilyen törvénytelen esetet lehetne felhozni, amikor a különböző hatóságokat vak eszközként használták fel aljas céljaikra a kapitalisták.

Dr. Horodniceanu és Stroia elvtársak közbenjárására és a brázai elvtársak azon határozatára, hogy beszüntetik a munkát, bocsátották csak szabadon Bitai elvtársat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

KÜLFÖLD

Kétszázötvenezer német vasmunkás harca a nehézvasipari tőkével

A kormány szociáldemokrata miniszterei 20 millió márkával támogatták a munkásságot

A német nehézvasiparban öthéttel ezelőtt sulyos konfliktus tört ki, melynek következményeként *a vasipari kapitalisták 250 ezer vasipari munkást kizártak*. A konfliktus szinhelye, a német nehézvasipar centruma, a Ruhr-vidéke. Ezen a vidéken, mely ma is ántánt-csapatok által van megszállva, a kapitalisták fölhasználták az idegen csapatokat arra, hogy a munkásságot fokozottabb mértékben kizsákmányolják. E célból a katonai parancsnoksággal hatályon kivül helyeztették a nyolcórai munkaidőt és igénybevették a munkásság gazdasági harcainak lebéklyózására is. Emiatt a munkásság keresete és munkaviszonyai állandóan rosszabbodtak. Az utóbbi időben ez a helyzet megváltozott és a megszálló csapat rendelkezése a munkások fölött megszünt. Ezt a körülményt a munkások fölhasználták arra, hogy régen rendezésre váró bér- és munkaviszonyaikat rendezzék. Erre alkalom is adódott, amennyiben a kollektivszerződés most járt le. A munkások, a vasmunkásszövetség utján, mindenekelőtt 15 pfenning (6 lei) órabéremelést követeltek, mely követelés ellenében a munkáltatók mindössze 2 pfenning (80 bani) munkabéremelést voltak hajlandók adni, de ezt is csupán a munkások kis részét kitevő órabéreseknek. A szövetség az ügyet az Állami Döntőbiróság elé terjesztette, amely október hó 27-én kelt határozatával arra kötelezte a munkáltatókat, hogy az órabérben dolgozó munkásoknak óránként 6 pfenning (2·40 lei), az akkordban dolgozó munkásoknak pedig 2 pfenning bérjavitást tartoznak adni.

Ezt az egyébként kötelező határozatot azonban a munkáltatók nem respektálták, ellenkezőleg, a határozatot követő napon összes munkásaikat kizárták. Ez a kizárás azonban maga után fogja vonni számos más szakmai üzemek beszüntetését is, olyanokét, melyek közvetlenül avagy közvetve érdekelve vannak a vasipar által.

A munkáltatóknak ez az önkényes magatartása nemcsupán a munkásosztály részéről, hanem a németországi általános közvélemény részéről is sulyos elitélésben részesül. A kapitalisták drága árat fognak érte megfizetni. Mert nemcsak, hogy a munkásságot nem tudják letörni, de még kártéritéssel is tartoznak annak. A németországi törvények ugyanis kötelezővé teszik a döntőbirósági határozat tudomásulvételét és kimondja, hogy az a fél, aki a hozott határozatot kijátssza, kártéritéssel tartozik.

A munkásságnak tehát joga, hogy a kizárás következtében elveszitett munkabéreit biróság utján követelje a munkáltatóktól, ami óriási összegek megfizetését jelenti.

A közel öthetes harc ellenére is, a munkásság nem adja föl jogos követelését és kitart mellette. S teheti ezt, mert a németországi előrehaladott szociálpolitikai törvények szerint

a kizárt munkások munkanélküli állami segélyben részesülnek.

Mivel e segélyek pénzügyi terheit bizonyos mértékben a községek viselik s a kétszázötvenezer munkás segélyezése a községekre sulyos feladatot ró, ennek ellensulyozására

a kormányban lévő szocialista miniszterek intézkedésére a munkaügyi miniszter 20 millió márkát utalt ki a községeknek, hogy a munkanélküli segélyt továbbra is kifizethessék a kizárt munkásoknak.

A kapitalisták persze mindent elkövetnek, hogy a szocialista minisztereknek ezt az intézkedését törvénytelennek bélyegezzék és érdekes annak fölemlitése, hogy ezt a szerepet a kommunisták vállalták a horogkeresztesekkel. Ugyanis

a parlamentben a kommunisták és horogkeresztesek sulyos támadásokat intéztek a kormány ellen, mert a kizárt munkások támogatására kiutalta a husz millió márkát és emiatt bizalmatlansági javaslatot is terjesztettek be a kormány ellen.

A javaslatot azonban nagy többséggel visszavetette a parlament.

A kommunisták tehát a kapitalistákkal és a horogkeresztesekkel *egységfrontot* alkottak kizárt munkástársaik segélyezése ellen. Szaktársaink előtt érthetővé válik tehát, ha ezt tapasztalják nap-nap után, hogy a romániai bolsevisták is mindenkivel egységfrontot alkotnak — a munkásosztály ellen, ők ugyanis minden országban egyforma eszközökkel dolgoznak az osztálytudatos munkásság tönkretétele érdekében.

A német vasmunkásságot ugy a vasmunkás Internacionálé, mint az ahhoz csatlakozott minden ország vasmunkássága támogatja egyelőre erkölcsileg, szükség esetén pedig anyagilag is és remélhető, hogy a világ szervezett vasasaink szolidaritása olyan leckét fog adni a német nehézvasipari kapitalistáknak, amit azok nem fognak egyhamar elfelejteni.

A magyarországi vasmunkásszövetség jubiláló közgyülése

A magyar vas- és fémmunkások központi szövetsége október 28, 29 és 30-án Budapesten tartotta meg XII. közgyülését. Különös jelentősége a közgyülésnek az volt, hogy a magyarországi vasmunkásszövetség ennek keretében ünnepelte meg 25 éves fennállását és ezen a napon nyitották meg uj otthonukat. A közgyülésen a külföldi testvérszövetségek is szép számmal voltak képviselve. A mi szövetségünket Bartalis szaktárs képviselte. A közgyülés fényét emelte még az is, hogy a Vasmunkás Internacionále végrehajtóbizottsági ülését ez alkalommal Budapesten tartotta meg. A közgyülés a jubileumi ünnepségekkel kezdődött.

Romániai vasmunkástársaink előtt rövid vonásokban kivánjuk ismertetni a magyar vasmunkásszövetség 25 éves multját és annak küzdelmeit, majd felidézni azokat, akik szerény harcosai és részesei voltak annak a magyar vasmunkásszövetség megteremtésének, amelyre büszkeséggel tekint ma a magyar munkásmozgalom és amely méltó helyet foglal el a Vasmunkás Internacionáléban is.

Bár a szövetség 1903-ban alakult, de már azelőtt évtizedekkel voltak Magyarországon szakmai szervezetek. Természetesen a legélénkebb ilyen szakegyesületek Budapesten voltak. Ezek a szakmai szervezetek szétszórtan nem tudták a munkásság gazdasági érdekeit hathatósan szolgálni a mindig erősödő kapitalizmussal szemben s hamarosan tudatára ébredtek az akkori idők emberei azon örök igazságra, hogy *egyesülésben rejlik az erő!* És 1903-ban megalakult a most jubiláló vasmunkásszövetség, melyhez még abban az évben, vagy az azt követő 1904. évben, csatlakoztak az Erdély egyes városaiban már akkor létező vasmunkás szakegyletek is. Igy Brassó, Kolozsvár, Nagyvárad, Arad, Anina, Nagyszeben, Resica, Szatmár és Temesvár. Az 1903. és 1904. évek után alakult Erdély és bánáti vasmunkáscsoportok szintén csatlakoztak a szövetséghez. Itt csupán azokat emlitettük fel, amelyek részint már 1903 előtt is működő szervezetek voltak, vagy amelyek 1903 és 1904-ben alakultak.

Nagyon sok tagjainknak, akik ma Erdély és Bánát területén keresik mindennapi kenyerüket, élénk emlékezetükben lehetnek azon nehéz idők, amikor a minden irányból tornyosuló akadályokkal kellett az akkori szervezett vasmunkásoknak megküzdenie. A szervezetlenség homályában tévelygő öntudatlan munkások közönyösségével, a kapitalizmus ijedt féktelen gyülöletével és a mindenkori kormányok összes szerveinek határtalan üldözésével.

A nehézvasipari telepek vasmunkásait sokszor csak életveszedelem árán lehetett megközeliteni, amire több példát lehetne felsorakoztatni azon területekről — Erdély és Bánátban —, ahol ma élünk. Az ujabb csoportok alakitását hihetetlen akadályok tették lehetetlenné. És 1908-ban az akkori magyar belügyminiszter a szövetség működését s a szövetség csoportjainak nagy részét felfüggesztette — minden alapos indok nélkül. Minden üldözés és nehézség dacára a tagok száma a szövetség alapitásától kezdve fokozatosan emelkedik, kivéve a revolució évét, amikor a tagszám megduplázódott. A befizetett járulékokat alapul véve, a tagok száma az 1927. év végén 18 573 volt, ha ehhez hozzászámitjuk a munkanélkülieket és azokat, akik nem tudtak járulékot fizetni és akik halasztást kaptak, akkor a tagok száma felemelkedik cca 25.000-re.

A szövetség alapitásától fogva 2,354.925 pengőt (65,837.900 lei) fizetett ki segélyekre, amelyben a sztrájk- és rendszabályozási segélyek nincsenek benne, amelyek külön is tulhaladják a fenti összeget. Az utolsó évek nehéz terhet róttak a szövetségre, mert a nagy munkanélküliség és a különböző nagy harcok óriási összegeket nyeltek el.

A közgyülés foglalkozott az öreg- és invalidussegély bevezetésének a kérdésével, ami már azért is aktuális, mert a munkások hivatalos invalidussegélye csak alamizsnát nyujt nekik. Ugyancsak ekkor a közgyülés kibövitette a már meglévő özvegy- és árvasegélyt, úgy a férjnél levő nőtagokra, mint a férjhez nem mentek szüleire.

A jubiláló közgyülés nemcsak az ünnepségekért volt fontos, hanem főleg a napirenden levő magyar vasmunkások segélyezését szolgáló pontok miatt, amelyek azonban nemcsak magyar vonatkozásban jönnek számba, hanem nekünk, testvérszövetségnek is utmutatóul szolgál.

A magyarországi vasmunkás szövetség uj székháza

A magyarországi vasmunkások felépittették székházukat, mely úgy emelkedik ki a szomszédos épületek közül, mint egy büszke vár, a magyar vasmunkások büszkesége, védőbástyája.

25 esztendei fanatikus hit, kitartó akarás, egész embert kivánó munkák hosszu láncolata kellett ahhoz, hogy ez a monumentális épület a maga teljes pompájával kinyithatta kapuit megalkotói: a vasmunkások előtt.

Az egész épülettömb két részre oszlik. Egyik rész, ahol a szövetség és az irodák vannak elhelyezve, a csendes Magdolna-utcára, mig a bérpalota frontja a mozgalmas Baross-utcára nyilik.

A bérpalota a legmodernebb elvek szerint épült. A tulajdonos szövetség példát mutatott a lakók megbecsülésében azáltal, hogy az egész épületben a legkisebbtől a legnagyobb lakásokig mindegyiket higienikusnak és kényelmesnek épittette. A bérháznak nemcsak külső szépségéhez járul hozzá a kapu fölött egymásnak kezet nyujtó két munkás alakja, hanem stillszerüen jelképezi a háztulajdonosokat, mig a székház frontján négy dombormű szolgálja ezt a célt.

A bérpalota utcai frontján fényes üzletek, a székház frontján vendéglő sorakoznak.

A székháznak mindkét utcáról van bejárata, de főkapuja, a művészi kovácsoltvaskapu a Magdolna-utcában ékeskedik. A két udvar még a szuterinben levő helyiségeket is nappali világitáshoz juttatja, de alkalmas egyuttal szabadban való gyülésekre és sportolásra is. A szuterinben vannak a sportolók termei, öltöző-, zuhanyozó- és toilettehelyiségek, valamint billiárdterem, borbélymühely s főleg a központi fütésberendezések.

A folyosók kiszélesedett részeiben, pénztárformáju fülkékben kényelmesen intézhetők el a járulékbefizetések. Az első emeleten van a taggyülésekre szolgáló tanácskozási terem s az egyes szakmai irodák. A második emelet csak egy részét foglalják le az irodák, mig a többi részét az 500 négyszög alapterületü diszterem tölti ki. A diszterem merész szerkezete, márványoszlopai, pazar szinezése, a hatalmas három allegorikus festésü üvegablak misztikus világitása csodálatba ejtik a belépőt. A diszterem minden egyes része műalkotás, elkezdve a mennyezetig érő tüzpiros márványoszlopaitól, a három csodás mind egymás fölött ragyogó cseppkövü bronzcsillártól, az üvegablakokon levő tizenhárom szakma tizenhárom jelképétől, az előadói emelvény két oldalán levő Tudás és a Munka hófehér szoborcsoportjától egészen az ügyesen megkonstruált fütés- és szellőztetésberendésekig. Praktikus elhelyezést nyert még a könyvtár és az olvasóteterem.

Az egész épület stilusa modern, de ment minden iskolaszerüségtől. Pompás diszitések

hálózzák be az egész épületet, anélkül azonban, hogy a célszerüség rovására lennének.

Az egész épület a maga pompázó szépségében eleven hirdetője a Munka, Tudás és Akarat hatalmának s önkéntelen buzdit minket, testvérszövetséget is.

A magasabb munkabér

A gazdasági élet egyik sokat vitatott problémája a munkabér. Bármerre forduljunk, mindenhol csak erről beszélnek, anélkül, hogy az elméleti fejtegetésnél valamivel is tovább jutnának. Az üzletember azt mondja, hogy nem adhatja az árut olcsóbban, mert sokat kell érte fizetnie, aminek okát — anélkül, hogy erről meggyőződött volna — a magas munkabérrel magyarázza. Ugyanis ő ezt igy tudja a termelőtől, a gyárostól, aki azon a cimen kér többet az általa előállitott áruért, hogy a munkabérek magasak.

A munkások, akik nem a munkáltatók szemüvegén át nézve vizsgálják ezt a fontos kérdést, egészen más véleményen vannak. A magasabb munkabér nagyobb vásárlóképességet, nagyobb fogyasztást, több munkaalkalmat és a forgalom növekedése révén a gyárosoknak és kereskedőknek több hasznot jelent. Ami tehát a munkáltatóknál magasabb munkabér formájában mint többletkiadás jelentkezne, az a megnövekedett forgalom hasznában száz százalékig fedezetet találna. Vagyis a kevés haszon melletti nagy forgalom volna az, amely e fontos kérdésben a kiindulópontot képezhetné.

Hogy a munkásság ezzel a véleményével nem áll egyedül, azt az esetek százai bizonyitják. Amerikában Ford volt az, aki elsősorban tört lándzsát a fönti elmélet mellett és azt rövid néhány év alatt a gyakorlatba is átültette. Ford véleményét osztják a többi amerikai munkáltatók is, aminek a legfényesebb bizonyitékát az a statisztika adja, amely szerint a kereseti lehetőségek 120 százalékos emelkedése mellett az áruk ára olcsóbb lett, a forgalom pedig a kétszeresére emelkedett.

Ez tette szükségessé, hogy a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal is foglalkozzék ezzel a kérdéssel. Nem azért, mintha a termelésbe kivánna ilymódon beleavatkozni, hanem azért, mert a munkaidő kérdésével is szoros összefüggésben áll. Mint minden fontos ügyben, ugy ebben is, kérdésekkel fordult a munkáltatókhoz, akik a választ meg is adták. Tudomásunk szerint a válaszok országok szerint csoportosulnak. Ezek között a mi munkáltatóink az utolsók között kullognak, azzal érvelve — amit már cikkünk elején is idézünk —, hogy a magasabb munkabér az ipar tönkretételét jelentené. *Oven D. Joung*, az amerikai általános villamossági társaság elnöke más véleményen van. A hozzá intézett kérdésre a következőket feleli:

„Lassankint megtanuljuk, hogy az alacsony munkabérek nem jelentenek szükségképen magas nyereséget a tőke számára, azt tapasztaljuk, hogy az emelkedő munkaberek teljesen összeegyeztethetők a csökkenő árakkal. Épp igy megtanultuk azt is, hogy a munka produktivitása nem egyedül mérhető a munkaidő tartamával vagy fáradságvizsgálatokkal. Nem arról van szó, hogy a munkások milyen soká képesek testi kimerülés nélkül dolgozni, hanem arról, mily soká dolgoznak odaadással. Ha az odaadás megszünik, a munka teherré, ha beáll a kimerülés, a munka rabszolgasággá válik."

Egy norvég munkáltató a következőket mondja:

„Vannak olyan termelési rendszerek, amelyek elhagyásával igen sok megtakaritást lehet elérni. Ebben azután nincsen kivétel, mert ilyesmit minden gyárban meg lehet találni. Minden más állitással szemben tagadom, hogy ezek elhagyásával ne lehetne a munkások kereseteit 10—25%-kal fölemelni. Csak meg kell keresni a módját annak, hogy ezt a munkát hogyan és hol kezdjük."

Egy német gyáros a következőket mondja:

„Az alacsony munkabér sohasem képezheti az ipar boldogulásának bázisát. Ha ez igy volna, ugy akkor szakadna a német ipar nyakába a legnagyobb boldogság, ha a munkások napi egy márkáért dolgoznának. Vajjon ki hiszi ezt el ma, amikor az utóbbi évek alatt az ipar és a kereskedelem csaknem száz évnek megfelelő fejlődésen ment át?"

Igy folytathatnánk ezt hasábokon keresztül, annak bizonyitékául, hogy a munkáltatóknak nincsen igazuk. Ennek elismerésére őket céltudatos szervezkedéssel kell kényszeriteni, ami minden dolgozóra azt a kötelességet rója, hogy tagja legyen szakszervezetének.

Megmozdult a Zsilvölgye

A zsilvölgyi munkástömegek a végtelen elnyomatás és nyomor következtében a végső elkeseredés stádiumához jutottak el. A munkásszervezetek és a tömegek panaszai a liberális kormánynál és a bányatőkéseknél hosszu idők óta süket fülekre találtak. Különben tévednénk, ha ezt szószerint értelmeznénk, — mert ha panaszokat hallottak, azokat nem emberséges módon orvosolták, hanem a szigurancával, rendőrséggel és szuronyos csendőrséggel hallgattatták el. Üzembeszüntetés, tömeges elbocsájtásokkal sujtották az amugy is agyoncsigázott, szerencsétlen munkásságot. Nem tulozunk, mikor azt mondjuk, hogy a bányatársulatok munkásainak óriási nagy többsége hosszu hónapokon keresztül egyetlen bani készpénz keresethez sem jutott. Keresetük teljes egészében a bányatársulatok kasszájában maradt különböző levonások cimén és ami a legfelháboritóbb egyike, az igy kiuzsorázott, kifosztott több gyermekes munkásokat nemcsak munkalehetőségüktől fosztották meg, hanem még a lakásukból is karhatalommal lakoltatták ki. Marhaszállitó kocsikban a munkások százait szállitották és üldözték ki a nagyvilágba. Nagyon sok bányamunkás, aki fiatal életének legjavát hagyta a bányák mélyében, még ma is hosszu hónapok óta, kivert kutya módjára otthon, kenyér és munkanélkül járják az országot.

Azok, akik a bányatulajdonosok rabszolgatelepein a Zsilvölgyében maradtak, akik a fekete gyémántot vájják a gazdagok jólétéért, ezek is az elképzelhetetlen rossz állapotok mellett tengetik emberhez nem méltó életüket. Ezt nemcsak mi állapitjuk meg igy, de a vármegye prefektusának a polgári lapokban adott nyilatkozata is erről a nyomorról ir. Nyilatkozatában azt mondja, igyekezni fognak enyhiteni a tarthatatlan helyzeten (majd meglátjuk?) mert mi a hivatalos igéretekbe már nem bizunk. Ugyancsak a polgári lapok szerint a bányavárosok tanácsai pénzbeli támogatást szavaztak meg és végül a *sok-sok milliókat bezsebelő bányatársulat félmillió lejt ad a munkanélküliek segélyezésére.* Ha ez igaz, akkor is felháboritó. Egy fél millió abból a tengersok összeharácsolt vagyonból, egy csepp a tengerben.

Nem urak! Ezzel nem lehet megoldani a kérdést. Nem alamizsna, nem jótékonykodás kell, hanem munkaalkalom. Munkát és munkájáért becsületes megélhetést követel Zsilvölgyének munkássága. És követeli az elbocsájtott munkások visszavételét. Nem lehet már holmi kis morzsák igéretével annak a sok ostorcsapásnak a helyét eltüntetni, amelyeket saját testükön éreznek a munkások.

Ha pedig a mai türhetetlen állapotból át akarják segiteni a munkásságot addig is, amig munkaalkalom lesz, külföldi példák szerint olyan munkanélküli segélyezésről gondoskodjon a kormány, amely emberséges segélynek nevezhető és nem kicsufolva az emberi önérzetet.

Igen, ezek az állapotok azok, amelyek megmozdulásra késztették a Zsilvölgyét és ezek a teendők, amelyeket a hivatalos köröknek tenniök kell. Nincs addig megnyugvás, amig egyetlen munkanélküli és egyetlen éhező proletárcsalád van.

A szociáldemokrata párt jelöltjei

A nemzeti-parasztpárttal kötött választási egyezmény alapján pártunknak kilenc mandátum biztosittatott. A mandátumoknak ez a száma megfelel annak, amit az 1927. évi választások biztositottak volna egy demokratikus választójogi törvény alapján.

A 9 mandátum megoszlik az ország azon tartományaira, ahol nagyobbszámu ipari munkásság van. Jelöltjeink személyének megállapitásánál pedig az volt a főszempont, hogy azok teljes ismeretében legyenek az államnyelvnek, hogy teljes egészében alkalmasak legyenek a munkásosztály érdekeit képviselni a parlamentben. Jelöltjeink a következők. *Erdély:* Flueraş János (Hunyadmegye), Jumanca József (Biharmegye), Lucian Sándor (Aradmegye); *Bánát:* Rădăceanu Lotar (Temesmegye), Gherman Eftimiu (Krassómegye); *Bukovina:* Pistiner Jakab (Csernoviczmegye), Roznovan Todor (Storojinetmegye); *Besszarábia:* Dan Romulus (Hotinmegye) és *Ókirályság:* Mirescu János (Ilfovmegye). Amely megyékben nincsenek jelöltjeink, azokban is szavazzanak szaktársaink a ◯ körre.

Üveges munkások köréből

Taggyülés Azugán

Az üveges munkástársaink november 8 án jól látogatott taggyülést tartottak Azugán.

A gyülésen Stroia elvtárs (Bukarest) beszélt. Ismertette azt a tarthatatlan gazdasági helyzetet, amelyben az ország munkássága él. Összehasonlitást tett a romániai munkásosztály és a külföldi munkásság életnivója közt, amiből világosan kitünik, hogy a mi életnivónk sokkal alatta áll bármely külföldi munkásosztályénál. Rámutat, hogy ezen csakis a szervezet erejével lehet változtatni.

Felhivással fordul a jelenlevőkhöz, hogy tegyenek meg mindent az azugai összmunkásság megszervezése érdekében, tekintet nélkül a szakmai különbségre.

Talmeyer és még több elvtárs felszólalása után a következő elvtársakat választották meg az uj vezetőségbe: Elnök: Linczmayer Emil, alelnök: Talmayer Lukács, pénztárnok: Kollmann Ferenc, jegyző: Pozsonyi Nándor, ellenőrök: Iekal Felix és Hubner József, vezetőségi tagok: Kochbacher Johann és Schafner Leopold, bizalmiférfiak: Lisicsan Gyula, Talmayer Lukács és Wockan József.

Sajtópört inditott az avrigi üveggyár igazgatósága

Még folyó év augusztus havi szaklapunkban megirtuk, hogy az avrigi üveggyár igazgatósága a munkások bérét állandóan visszatartja és csak hosszas huza-vona után fizeti ki azt részletekben.

Az igazgatóság helyreigazitó nyilatkozatot küldött, mely szerint ismerjük be, hogy nem irtunk igazat s ha ezt nem tesszük, biróság elé viszi az ügyet. Mi természetesen, igazunk tudatában, nem közöltük a beküldött cáfolatot. Az igazgatóság be is váltotta fenyegetését: feljelentett és most várjuk a birósági tárgyalást. Ott majd megválik: igazat irtunk-e, vagy nem.

A zsilvölgyi kollektivszerződés

A zsilvölgyi kollektivszerződés dec. 31-én jár le. Ez a kollektivszerződés a bányatársulatok és a kormányzati rendszer terrorja közepette döntőbirósági határozat alapján köttetett meg és igy érthető, hogy a kollektivszerződésnek sem elvi pontjai, sem a bérekre vonatkozó része nem elégitette ki a munkásság jogos igényeit. Az igazgatóság azonban még ezt a szerződést sem tartotta be, különösen azt a részét, amely csekély előnyt nyujtott a munkásságnak.

A zsilvölgyi bánya- és vasmunkásszervezetek november hó 28-án Vulkánban közös értekezletet tartottak, melyen az uj kollektivszerződés tervezetét beszélték meg s melyen a szövetség részéről Bruder szaktárs vett részt. A konferencia elhatározta, hogy követelni fogja a régi szerződés sérelmes pontjainak a megváltoztatását és a bérek oly mérvben való felemelését, mely a munkások kulturemberhez illő életszinvonalát biztositja. A lupényi és a többi helységek szervezeteinek vezetőségei hatalmas gyüléseken ismertették a szerződéstervezetet és tárgyalóbizottságokat választottak. A vasmunkás szövetség képviselőjeként egyhangulag Muntean központi titkár szaktársat választották meg.

Nyilatkozat. Alólirott elismerem, hogy a lupéni csoport vezetősége ellen vétettem, amiért e helyen is legnagyobb sajnálatomat fejezem ki. Igérem, hogy a jövőben hasonló eset megismétlődésétől tartózkodni fogok. Kérem a Vas- és Fémmunkásszövetséget, hogy engem a lupeni csoport tagjai sorába visszavenni sziveskedjen. A szövetség alapszabályai rámnézve is kötelezőek. Elismerem és hűséges tag kivánok lenni a jövőben. *Duma Lázár.* — Előttünk mint tanuk: *Oravetz Victor, Lugyinás Demeter.*

Zsilvölgyéből. A zsilvölgyi kerületi titkársághoz az aninoszai csoport vezetőségének támogatására az alábbi pénzek folytak be:

Loniai vasascsoport	1000·—	lej
Vulkáni „	1000·—	„
Petrozsényi „	300·—	„
Aninoszai „	500·—	„
Összesen	2800·—	lej

mely összegből a kerületi titkárság az elbocsátott vezetőségi tagoknak az elveszitett munkaidejét teljes egészében megtéritette.

Felelős szerkesztő: Bartalis Sándor.
Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége.
Gutenberg-könyvnyomda Cluj

ROMÂNIA Biblioteca din Cluj